

МОГУЋА СРБИЈА 2020 – Мала и средња предузећа као носилац развоја

Панел дискусија

**Како обезбедити дијалог државне управе и
приватног сектора у формулисању
политике развоја предузетништва**

мр Маја Стошковић

Мала и средња предузећа као носилац развоја привреде?

Основни показатељи пословања			Изведени показатељи пословања		
	МСПП	Велика		МСПП	Велика
Бр. предузећа	99,8	0,2	Запосленост по предузећу	2,4	842,9
Бр. запослених	64,9	35,1	Промет по запосленом**	7.435	7.608
Промет*	64,3	35,7	БДВ по запосленом**	1.254	1.964
БДВ*	54,1	45,9	Бруто зараде по запосл.**	822	1.085
Извоз*	43,2	56,8	Извоз по запосленом**	675	1.642
Увоз*	56,5	43,5	Увоз по запосленом**	1.221	1.735
Робни биланс*	91,5	8,5	Профит по запосленом**	432	879
Инвестиције*	44,1	55,9	Профитна стопа	34,5	44,8

* мил. динара ** хиљ. динара

- **МСПП још увек нису носилац привредног развоја и запошљавања**

Основна ограничења развоја МСПП сектора

- **Неповољан пословни амбијент**
- **Административне и законске препреке**
- **Ограничене могућности финансирања**
- **Сива економија**
- **Правна несигурност**

Најчешћи проблеми са којима се МСПП сектор сусреће

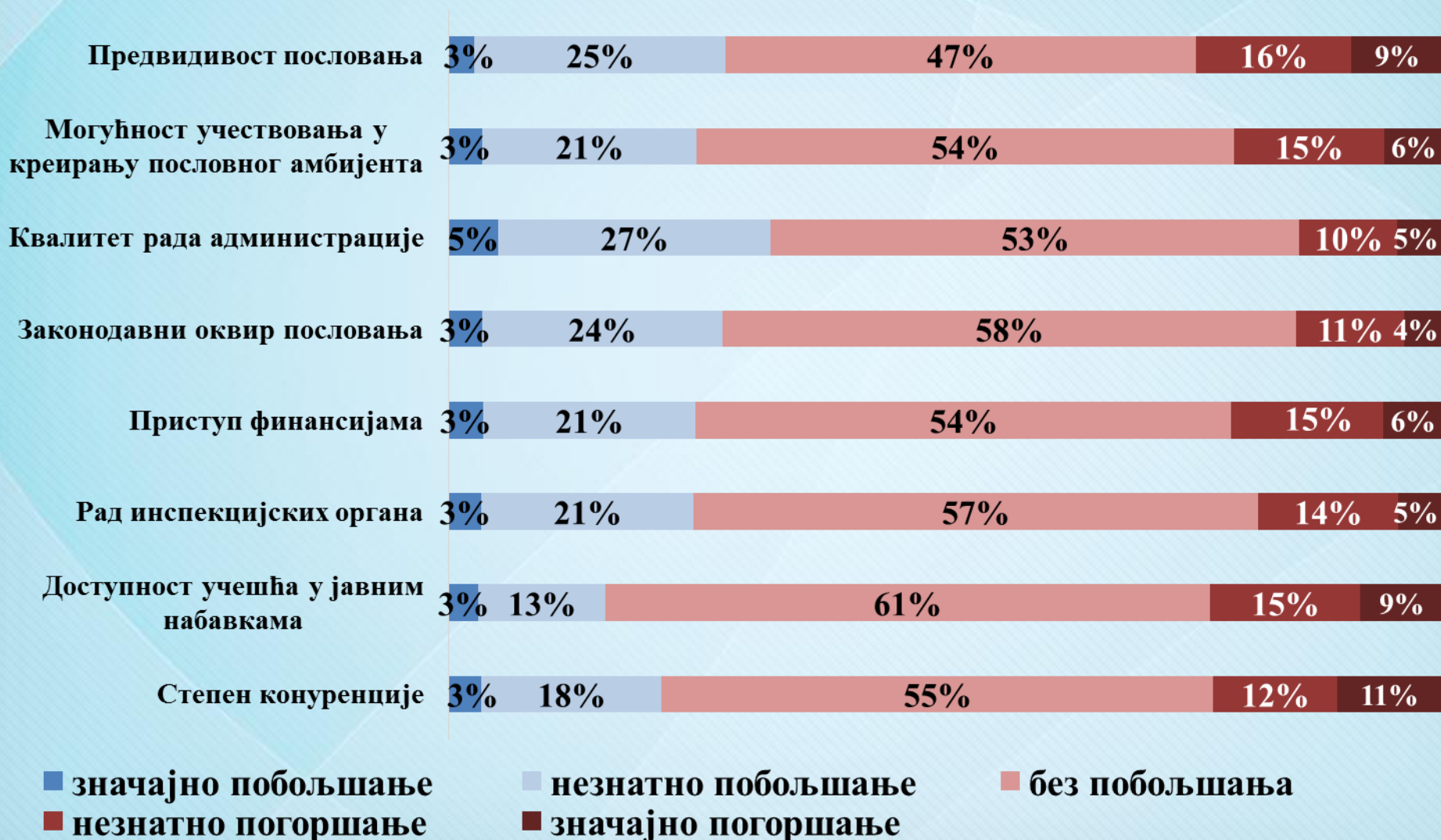
- Однос државне администрације према МСПП
- Порески систем и пореска управа
- Рад инспекцијских органа
- Јавне набавке
- Царине и царинске процедуре
- Немогућност наплате потраживања (спорост и високи трошкови судова, неспровођење извршних судских одлука)
- Нелегалан рад и сиву економију (фискализација није доследно спроведена, бувљаци и улична продаја и даље ван контроле)
- Превелика либерализација увоза
- Неповољни услови кредитирања (банкарски сектор недовољно оријентисан на МСПП)
- сложеност кредитних процедура
- концентрација великих трговинских ланаца (елиминишу конкуренцију ситних трговаца и формирају високе марже)
- колапс великих индустријских система
- Немогућност укључивања МСПП у ланце вредности

Истраживање о стању, потребама и проблемима малих и средњих предузећа и предузетника у Србији

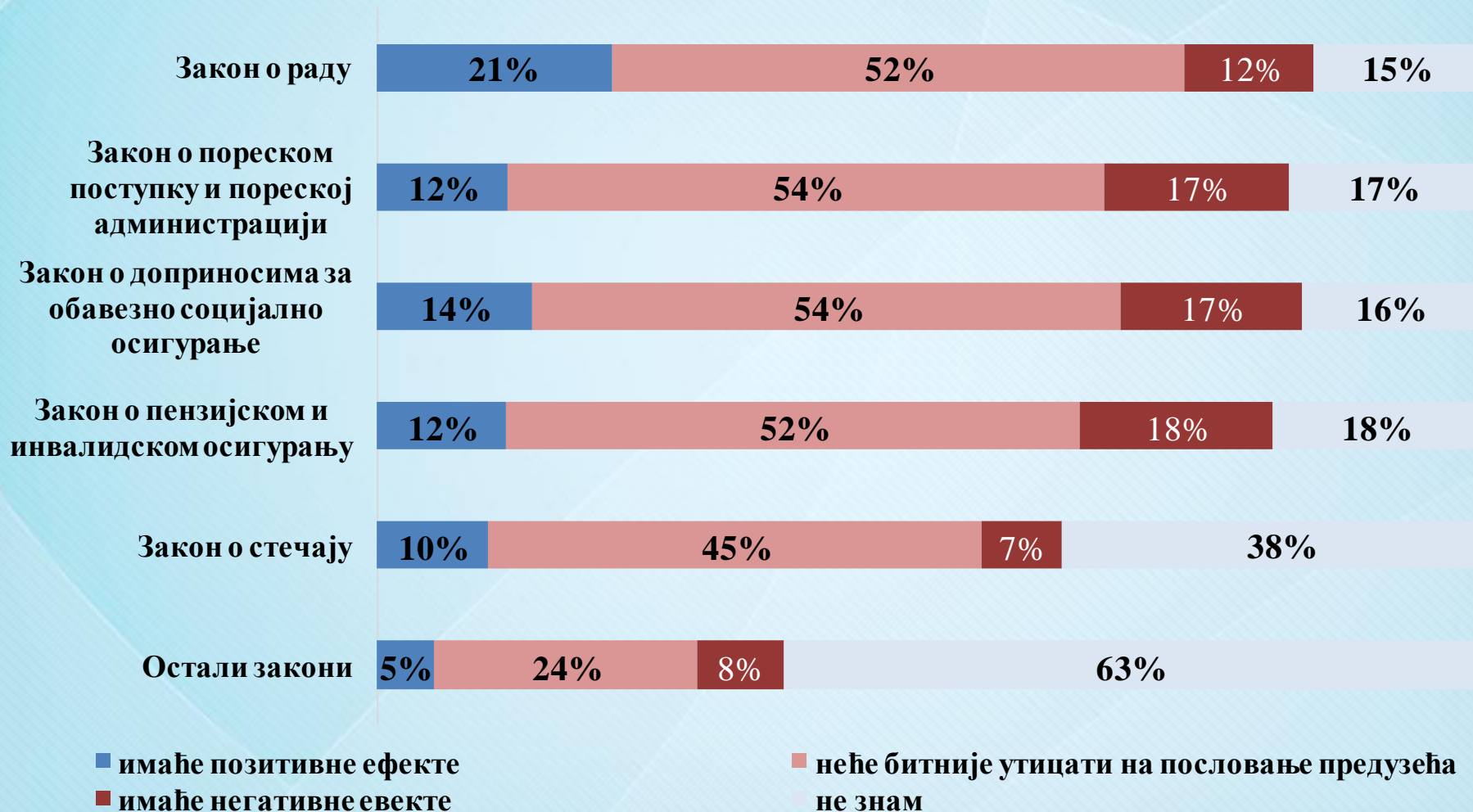

Резултати политике развоја МСПП сектора

– 75% МСПП нису задовољна могућношћу учествовања у креирању пословног амбијента -

Оцена утицаја нових законских решења од стране МСПП

Предуслови за развој МСПП

**Унапређење пословног окружења и
отклањање препрека кроз интензиван
и отворен стални дијалог између
приватног сектора (МСПП) и доносиоца
одлука о политици развоја МСПП на
СВИМ НИВОИМА**

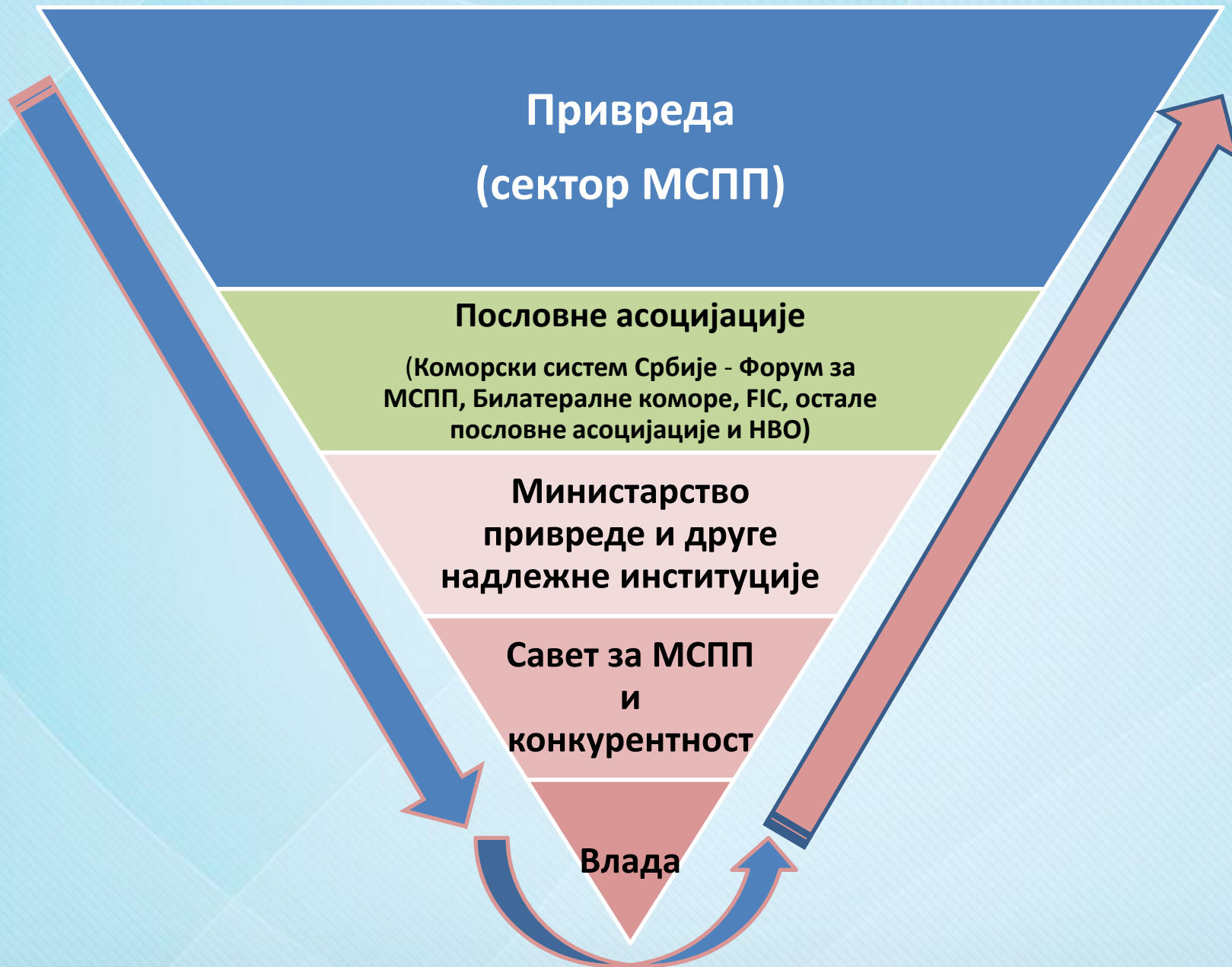
Унапређење дијалога - Шта *Србија може...*

У успешним привредама, дијалог јавног и МСПП сектора је стандард добре праксе за остваривање економског развоја

Стање у Србији:

- Неадекватна позиција и ограничена могућност истицања и заступања интереса МСПП пред Владом и осталим јавним институцијама
- Ниска упућеност МСПП у политику Владе
- Недовољна пословна повезаност и интересна организованост МСПП сектора
- Неопходност унапређења формалног (обавезујућег) дијалога и партнерства јавног и МСПП сектора (кроз пословне асоцијације) у циљу креирању и спровођења политике развоја МСПП на свим нивоима (републичком, регионалном и локалном нивоу)
- Ниска легитимност пословних асоцијација у заступању интереса МСПП сектора услед њихове немогућности да утичу на проходност својих ставова и интереса
- Неефикасни социјални дијалог између Владе, послодаваца и синдиката

Дијалог између привреде и државе

Повећање транспарентности процеса доношења прописа и јавних политика

Активно учешће представника привреде у поступцима доношења прописа и аката подразумева правовремену доступност информација, отворени дијалог и партнерство јавног и приватног сектора на стварању повољног правног оквира за пословање

Потребно је:

- побољшати информисаност привредника о плановима који се односе на измену прописа од значаја за привреду,**
- утврдити обавезност јавне расправе за све прописе који утичу на пословно окружење и успоставити стални дијалог на свим нивоима организације јавне власти са представницима привреде**

Повећање транспарентности процеса доношења прописа и јавних политика

У циљу унапређења дијалога са представницима МСПП Стратегијом предвиђено је:

- формирање Савета за МСПП и конкурентност као повременог радног тела Владе у чијем раду ће бити укључени представници сектора МСПП;
- успостављање механизма за праћење ефеката примене прописа који утичу на пословно окружење кроз формирање мешовитих радних група
- побољшање процеса измене прописа кроз обавезно укључивање представника привреде (МСПП сектора) у процес доношења прописа и јавних политика и повећање предвидљивости промена услова пословања;
- увођење принципа „мислити пре свега о малима” кроз увођење теста утицаја на мала и средња предузећа у анализу ефеката прописа

Улога јавног сектора у развоју приватне економије

- На који начин ће најављене реформе јавног сектора утицати на потенцијале приватнеог сектора да се развија.
- Јавни сектор свакодневно сарађује са приватним, тако што користи услуге приватних фирми или купује робу – уз обавезну примену Закона о Јавним набавкама
- Без сардње јавних предузећа и њиховог дијалога са приватним фирмама не би било могуће одржавање континуираног и квалитетног вршења услуга која Јавна предузећа пружају привреди и грађанима
- Развој сарање кроз облике јавног –приватног партнерства

Савет за МСПП

Задатак Савета је да:

- надзире и координира спровођење Стратегије и пратећих докуманата,
- прати и анализира стање у области развоја МСПП и конкурентности,
- даје предлоге, мишљења, препоруке и иницијативе за унапређење области развоја МСПП и конкурентности,
- извештава Владу и јавност о спровођењу Стратегије и акционих планова;
- промовише и подстиче примену принципа Акта о малим предузећима ЕУ,
- усклађивање јавних политика са политикама ЕУ
- упућује мишљења на нацрте закона, других прописа и општих аката и др.

У свом раду Савет ће користити стручну помоћ пословних удружења, финансијских институција, као и грађанског друштва и других стручњака, организација и институција из ове области

Улога и место коморског система у заступању МСПП сектора – **Форум МСПП**

- Форум малих средњих привредних друштава и предузетника основан је у оквиру коморског система са циље да што ефикасније обједини и заступа интересе сектора малих и средњих привредних друштава и предузетника
- Циљ Форума МСПП као стручног тела је да институционално и удружено лобира за измену законске регулативе директним дијалогом са Владом и ресорним министарствима

Предлози Форума за побољшање пословног амбијента

- Преиспитати све парафискалне намете, од локалних до републичких, којих је више од 300, изменом Закона о финансирању локалних самоуправа, како би се увели јасни критеријуми за утврђивање висине такси
- Донети Закон о спречавању обављања нерегистроване делатности (како би се смањиле сива и црна економија)
- Преиспитати политику примене пореског закона, у делу паушалног опорезивања предузетника на нивоу општина, градова, а да би се зауставио тренд „бежања,, у сиву и црну економију
- Предлог да Министарство финансија и Министарство привреде припреме план координације у поштовању Закона о међусобном плаћању пословних субјеката по дефинисаним законским роковима, за привреду и државу, како би се прекинула „хронична,, неликвидност у привреди
- Промени обрачуна ПДВ-а, тако да се ПДВ обрачунава по обављеној реализацији трансакције, а не после фактурисања
- Донети Закон о социјалном предузетништву
- Предложити доношење стратегије о предузетништву младих
- Афирмисати женско предузетништво
- Редефинисати пословну политику Фонда за развој, која би уважавала потребе МСПП сектора и омогућила да сви равноправно конкуришу за финансијска средства у циљу повећања ефикасности и извозних потенцијала

Имате реч – будите део решења

- Имате реч-будите део решења је акција коморског система која је имала за циљ сусрет привредника и државних институција како би заједнички идентификовали кључне препреке успешнијем пословању у Србији и дошли до решења за проблеме са којима се свакодневно суочавају привредници
- Скуп је представљао дијалог привреде, државе и струке за из најзначајнијих сектора

Улога и место коморског система у заступању МСПП сектора – Економски кокус

- Циљ је да се посланици из различитих посланичких група који се директно баве привредом успоставе сарадњу са одборима удружења привредне коморе како би се кроз дијалог што боље упознали са стварним стањем у привреди и утицали на стварање повољнијег амбијента.

ЈАЧАЊЕ УЛОГЕ КОМОРСКОГ СИСТЕМА У ДИЈАЛОГУ ЈАВНОГ И МСПП СЕКТОРА

- Промена Пословника о раду Владе РС у циљу ефикаснијег укључивања пословне заједнице у поступак предлагања и креирања привредно системских прописа
- Увођење обавезе прибављања мишљења од свих заинтересованих страна – органа, организација и тела који су надлежни за одређену област (од ПК за прописе од значаја за привреду)
- Увођење обавезе да се тражи изјашњење заинтересованих страна (ПК за прописе од значаја за привреду)
- У програму јавне расправе увести обавезно учешће заинтересованих страна, као и обавезно изјашњење о примљеним ставовима
- Измена и адаптација праксе надлежних одбора Народне скупштине, како би измене у процедури припреме и предлагања закона у Влади имало пун ефекат и отклонило могуће неусаглашености и у фази финалног разматрања и усвајања предложених аката у парламенту

ЈАЧАЊЕ УЛОГЕ КОМОРСКОГ СИСТЕМА У ДИЈАЛОГУ ЈАВНОГ И МСПП СЕКТОРА

- **Формирање платформе за укључивање пословне заједнице у анализу ефеката прописа и учествовање у процесу предлагања и креирања привредно-системских прописа**
- Платформа КСС као скуп комуникацијских канала између релевантних доносиоца одлука и пословне заједнице
- У оквиру платформе усаглашавали би се ставови привреде и проактивно комуницирали са доносиоцима одлука
- Посебну важност оваква платформа би имала за МСП
- Овај принцип је препознат од стране Владе код израде Стратегије развоја конкурентних и иновативних МСП, па је дефинисана и следећа обавеза: „Спровођење консултација Форума за МСП ПК са обрађивачем прописа најмање 8 недеља пре утврђивања коначног предлога прописа од утицаја на МСП“
- Примена: у двогодишњем раду Форума за МСП оваква пракса ниједном није спроведена, односно обавеза није испоштована

ЈАЧАЊЕ УЛОГЕ КОМОРСКОГ СИСТЕМА У ДИЈАЛОГУ ЈАВНОГ И МСПП СЕКТОРА

- **Формирање тима КСС за стално праћење пословног амбијента и координацију са другим удружењима и организацијама**
- Креирање механизма за праћење проблема неповољног пословног амбијента због селективне примене прописа и непотпуног спровођења закона, неадекватног пореског система, лошег рада инспекцијских службу и виоких прафискалних намета.
- Тим би проактивно комуницирао са надлежним министарствима и државним телима и формирао по проблему орјентисане **”радне групе”** и генерисао упутства, предлоге, инструкције, тумачења и мишљења (у сарадњи са министарствима и државним институцијама)

Предлози за унапређење дијалога

- Потребно је успоставити сталан, обавезујући, формализовани дијалог између привреде и пословних асоцијација, пословних асоцијација и доносиоца одлука, односно привреде и државе
- Потребно је наставити са напорима око успостављања репрезентативних удружења МСПП (јачање коморског система), како би се њихов положај учинио јачим, а глас о проблемима са којим се суочавају МСПП и начинима за њихово решавање кроз институционалне механизме стигао до креатора политике